

A BUDAI CISZTERCI SZENT IMRE GIMNÁZIUM IGAZGATÓJA VALLJA, A SZEMÉLYISÉGFORMÁLÁS LEGALÁBB ANNYIRA FONTOS, MINT A TANTÁRGYI TUDÁS

Védőbura alatt eltöltött kamaszévek

PINTÉR BALÁZS

Nemrég jelent meg az ország egyik legjobb és legnépszerűbb katolikus iskolája, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium száz évét felidéző díszkötet. Barlay Bence igazgatóval az intézmény múltjáról és jelenéről, a nevelés és a közösségi élet fontosságáról beszélgettünk.

– Ahogy hazánk, úgy az iskola történetén is végigsöpört a huszadik század. Melyek voltak e száz év legfontosabb eseményei?

– A viharos század történései az iskolát is jócskán sújtották. Kezdjük az elején. Az iskolát 1912-ben, az utolsó magyarországi ciszterci gimnáziumként alapították. A mai József Attila Gimnázium épületében – az akkori elemi iskola egy szem negyedik emeleti tantermében – ötvenegy diákkal és négy tanárral indult a történet. A kezdetektől hihetetlen közvetlenség és nevelésközpontúság, vidám, oldott légkör és kiváló tanár–diák kapcsolat uralkodott a Szent Imrében. Ez akkoriban nem volt jellemző az iskolákra,

szállóigévé vált mondatot – „Mi itt állunk, mi itt várunk, mi itt maradunk!” –, amelyet a százéves kötet mottójául választottunk. Profétai üzenet volt ez, hiszen akkor senki nem gondolhatta, hogy ötven év elteltével, 1997-ben visszakapja a rend az iskolát. A fél évszázados „jóskás” időszakot sokan kvázi tagadják, arra hivatkozva, hogy elüldözték a ciszterci atyákat, akikre koncepciós perek és súlyos börtönök vártak. Ugyanakkor ezek megszentelt falak, innen soha nem kopott ki az a lelkelet, amely a ciszterci nevelésre jellemző volt. A legkeményebb ötvenes-hatvanas évek idején is megtűrték olyan deklasszált elemeket a tantestület tagjai között, akik valószínűleg máshol nem kaptak volna katedrát. Ezen az időszakon is végigvont tehát –, ha csak bűvópataként is – a ciszterci szellemiség.

– Vagyis vállalják a „jóskás” örökséget?

– Ezt az időszakot nem lehet kitörölni. Nagyon sok akkori diáknak szerzünk örömet azzal, hogy felvállal-

Barlay Bence: Diákjainkat emberi tartásra, hazaszeretetre, szolidaritásra neveljük

FOTÓ: HEGEDÜS RÓBERT

diákjaink azt mondják, nagyon komoly védőbura alatt tölthették gimnazista éveiket.

– Érzik a megnövekedett igényt az egyházi iskolákra a társadalom részéről?

– Igen, ez valós dolog, ami az elmúlt években az egyházi iskolák növekvő térnyerésében is megmutatkozott. A mai világban, nagyvárosi környezetben fokozottabb mértékben, különböző hatások és veszélyek leselkednek a tinédzserekre. Nem mindegy, hogy a naponta akár tíz-tizenkét órát dol-

zetét találják, és abban is biztosak lehetnek, hogy a tanárok odafigyelnek a gyerekeikre, sőt jelzik, ha valami gond lenne.

– Zajlik a beiskolázás az új tanévre. Mekkora a túljelentkezés a gimnáziumba?

– A nemzeti köznevelési törvény a nyolc évfolyamos gimnáziumokat a hat évfolyamosok mellett elitképzőnek minősítette, és a működésükhöz bizonyos többletparamétereket rendelt. Ilyen például az a kitétel, hogy nyolc évfolyamos gimnázium csak

ben két és fél-háromszorosan alakult. Sőt a négy évfolyamos képzésen tavaly több mint négyszeres volt, az idén pedig már ötszörös. Ez természetesen örömmel tölt el bennünket, ugyanakkor egyben azt is jelenti, hogy évről-évre nő azon gyerekek száma, akiknek a testvérei ide jártak, járnak, de nem tudjuk őket felvenni. A jelenleg hatályos jogszabályok értelmében a felvételi pontok huszonöt százalékaróldönthetünk szóbeli felvételi alapján. Ez elsősorban az érettséget, valamint az általános műveltséget és az intel-

létezett, amikor jött az első világnabórú, majd a kommun, amely, ha hosszabb ideig végzi áldatlan tevékenységét, akkor meg is szűnt volna az iskola. Az eredeti terv szerint a ciszterciek tulajdonában álló telekre gyönyörű épülethármaszt húztak volna fel: iskolát, templomot és rendházat. Ebből végül az iskola és a templom valósult meg, spórolás miatt azonban a templom sem az eredeti tervek szerint.

– **Mikor vehették birtokba az iskolaépületet?**

– A történelmi viharok miatt az építkezés csak 1927-ben kezdődhetett meg. Az összeg több mint ötven százalékát tudták a ciszterciek állni, a fennmaradó részt a Klebelsberg Kuno vezette kultuszminisztérium állami segélyként finanszírozta. Két év alatt építették fel ezt a gyönyörű neobarokk palotát, 1929-ben már itt kezdődött a tanév. Dacára a pompázatosságának, az épületet valóban iskolának szánták, s ennek a mai napig élvezzük áldásos vonását. Tágas termek, remek felszereltségű előadók vannak az épületben. Ettől az 1929-es évtől az iskola nagyon hamar az ország egyik legjobb gimnáziumává vált. Legendás tanáregyéniségek tanítottak falai között, miközben az oldott hangulat is megmaradt, sőt megjelent a cserkészlet. Mindez nagyon hamar népszerűvé tette az iskolát. A hagyományos nyolc évfolyamos gimnáziumi működés teljes mértékben megfelelt annak a nevelésművészetnek, amelyet a ciszterci atyák képviseltek. Az igazán kritikus kamasz éveket íveli át ez az időszak, így igazi hatást lehetett gyakorolni a felnövekvő generációkra. Ez megalapozta azt a mentalitást és öregdiák-habitust, amely a mai napig él.

– **Ezután azonban nehéz évtizedek jöttek.**

– Az államosítás előtt Brisits Frigyes akkori igazgató az 1948-as ballagási búcsúbeszédében mondta azt a

meretben köszönhető annak, hogy milyen közeg fogadta, milyen óhaj volt arra, hogy itt újra egyházi iskola legyen. Elődöm, Párdányi Miklós még a József Attila igazgatójaként vezette '97-ig az iskolát, aztán 1997-től 2012-ig mint ciszterci igazgató. Ez hőskorszaknak nevezhető időszak, mert sok mindent újra kellett alapozni és felépíteni, de sikertörténet is egyúttal, mert a sok-sok fáradozásnak, munkának, törődésnek az lett az eredménye, hogy az iskola ismét méltó helyet képvisel a középiskolák között. A HVG friss rangsora szerint a legjobb egyházi iskolának járó titulust kapta meg a Szent Imre, az összesítésben pedig a huszonkettedik helyet. A gimnázium sok mindenben korhűen folytatja mindazt, amit az atyák eredetileg elképzelték, nevelőgimnáziumnak valljuk magunkat, ahol legalább annyira fontos a gyerekek személyiségformálása, mint a tantárgyi tudás megszerzése.

– **A huszonegyedik század elején mit jelent egyházi iskolának lenni?**

– Ragaszkodást azokhoz a keresztény alapértékekhez, amelyek kétezer éven át vezérfonalként szolgáltak, de nem valamiféle bigott, csőlátású szemléletet. Diákjainkat emberi tartásra, hazaszeretetre, szolidaritásra neveljük. A Szent Imre nagy hangsúlyt fektet a közösségépítésre, közös programokra. Minden osztálynak van egy, még a gyerekek ideérkezése előtt az osztályfőnök által választott védőszentje. Hitünk szerint ez egyfajta égi pártfogást is jelent. A patrónus ünnepeihez köthető alkalmak összetartozást erősítő, közösségszervező tényezők. Nem fáradtság nélküli az ilyen közösségszervezés tanári felügyelete, de elképesztően hálás dolog. Nagy terhet rakunk osztályfőnökeink vállára, ugyanakkor a Szent Imrében osztályfőnöknek lenni nagyon komoly elismerést és megbecsülést jelent. Viszszatekintve az itt eltöltött időszakra,

a közösségi életnek szentelt évek-

res. Nalunk ez az adat az elmúlt évek-
leveléhez kötött. ■

VIRÁGVASÁRNAP JÉZUS KRISZTUS JERUZSÁLEMI BEVONULÁSÁRA EMLÉKEZNEK A HÍVŐK

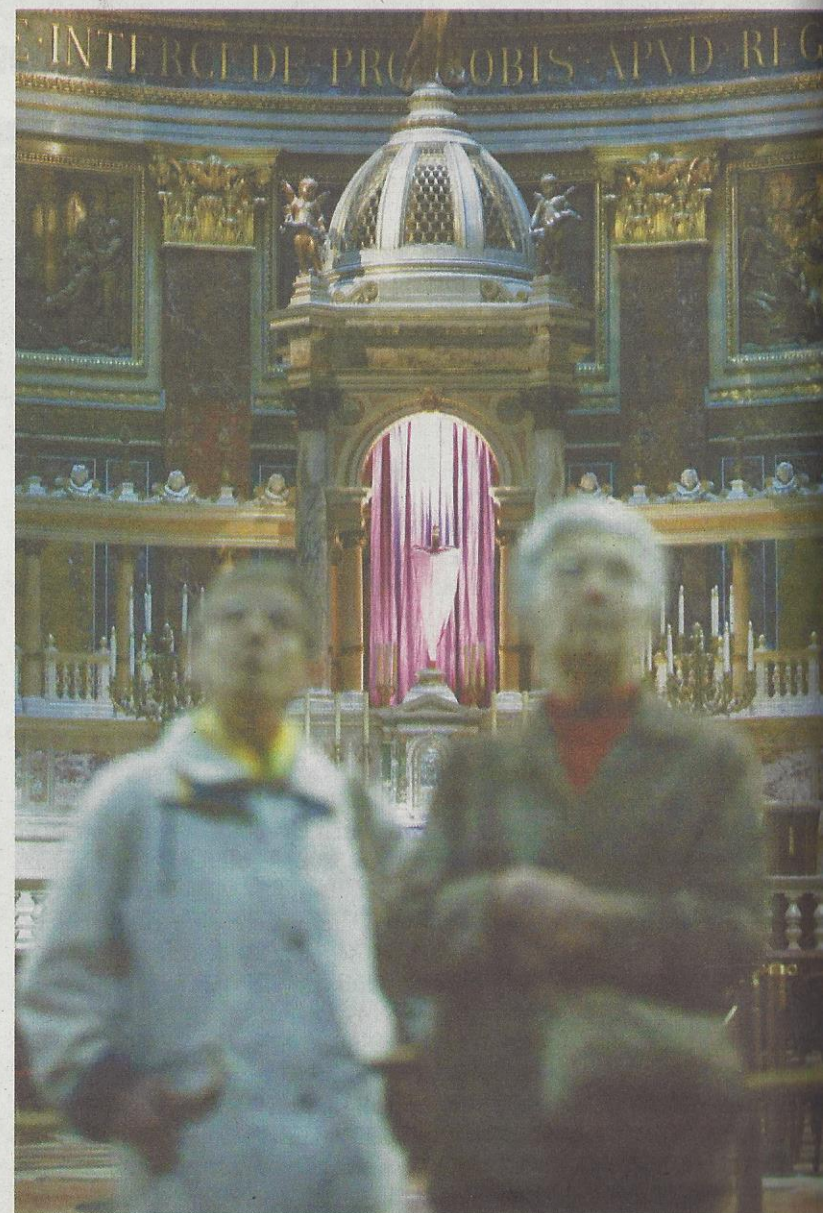
A nagyböjt utolsó hete következik

KD

A húsvétot megelőző, negyvennapos nagyböjt utolsó hetéhez érkezünk, április 13-án, virágvasárnap kezdődik a nagyhét. Az ünnep arra emlékeztet, hogy szenvedése előtt Jézus pészah közeledtével felment Jeruzsálembe tanítványával. Az Olajfák hegyénél két tanítványát előre küldte egy számarcsikóért – amelyen még nem ült ember –, majd ezen vonult be a városba. A próféciáknak megfelelően az ujjongó nép palmaágakkal köszöntötte, az a sokaság, amely nemsokára keresztthalált követelt az Isten fiára.

Az egyházi liturgiában már az első századoktól gyökeret vertek a bevonulást felelevenítő szertartások: Jeruzsálemben 400-ban ünnepi menetben vonultak a hívek palmaágakat lengetve az Olajfák hegyéről a városba. Nem sokkal később Konstantinápolyban, majd a 11-12. században Rómában is szokásba jöttek a virágvasárnapi szertartások, a hívek által magukkal hozott palmaágak megáldásának szokása bizonyíthatóan a 8. század közepére nyúlik vissza. Az ókori világban a palma az élet, a reménység, a győzelem jelképe volt, és a vértanúkkal is összefüggésbe hozták.

Hazánkban, miután nincs palma, a korán bimbózó fűzfa vesszejét, a barkát szentelik meg a katolikus templomokban. A virágvasárnapi szertartás ezzel kezdődik, majd körmenettel folytatódik. A szentmisében ekkor olvassák fel Jézus szenvedéstörténetét, a passiót Szent Máté evangéliumából. A megszentelt barkát elégetik a következő év hamvazószerdája előtt, és ezzel hamvazza a pap a híveket. ■

Palmaággal köszöntötték, majd keresztthalált követeltek Isten fiára FOTÓ: HEGEDŰS RÓBER